

BEREKETLİ TOPRAKLAR ÜSTÜNDE

Orhan Kemal

Öykü Ekonomik sıkıntılar nedeni ile köyden kente göç eden üç arkadaşın yaşadığı zorlukların onlarda meydana getirdiği bireysel değişimleri anlatan roman, Sivas'tan Çukurova'ya olan göçleri ile başlar. Hayatlarında hiç şehir görmemiş olan Hasan ve Ali, saf bir şekilde Yusuf ne derse onu yapmaktadırlar. Hiç biri okuma yazma bilmediği için cahillikleri hat safhadadır. Şehre vardıklarında hemşerilerinin çırçır fabrikasını bulup bir şekilde orada işe başlayabilen üç arkadaş, kalacak ahır gibi bir yer de ayarlayıp para biriktirmeye başlarlar. Lakin çok erken bir zamanda çalıştığı iş birimi yüzünden Hasan üşütüp hastalanır ve işi bırakmak zorunda kalır. Arkadaşları tarafından da bakılmayan Hasan tedavi edilmeksizin ölüme terkedilir. Bu arada fabrikada Irgatbaşıya haraç vermekten bıkan Yusuf ile Ali, fabrika sahibine şikâyetle bulunurlar. Bu şikâyet nedeni ile kovulan iki arkadaş bir inşaatta çalışmaya başlarlar. Ali, birlikte çalıştığı Ömer Zorlu'nun nikâhsız karısı Fatma'ya tutulur ve her an onu arzular. Sürekli kumar oynayan ve parası biten Ömer'e maddi kaynak olan Ali, bundan böyle onların yanına taşınır. Fatma ile olan ilişkisi ortaya çıkan Ali, işten kovulur. Ali Fatma'yı da kaçırarak bir çiftlikte iş bulur. Burada da yeni deneyimlerle Fatma'yı da sözlüsünü aldattığı gibi aldatan Ali, Fatma'yı da kaybeder. Patozda çalışmaya başlatılan Ali için çalışma şartları ağır gelir ve bacağını makineye kaptıran adam, kimse hastaneye götürmediği için kan kaybından ölür. Yusuf ise arkadaşlarının aksine emin adımlarla duvarcı ustası olarak çalışan Laz Kılıç'tan ayrılmayarak, ondan duvarcılık işini ustalıklı öğrenir. Hatta bazı nedenlerle işten ayrılan ustanın yerine bile geçer. İyi kazanıp para biriktiren Yusuf, hayallerindeki gaz ocağını almış, köye dönmeye karar vermiştir. Arkadaşlarını bir bir kaybeden Yusuf, köye tek başına giderek ailelere üzüntüsü ile haberlerini verir.

Tema

Yoksul- Varlıklı Çatışması Romanda dönemin en büyük sorunu olan köyden kente göç probleminde karşı insan bedeninin sömürü unsuru olarak kullanılması üzerine yaratılan yoksul ve varlıklı kesimin yaşadığı olumsuz durum gösterilir.

Kişiler

İflahsızın Yusuf Yusuf, karısı ve üç çocuğu ile yoksulluk içinde yaşadığı köyden, kardeşi gibi sevdiği iki arkadaşı ile birlikte, para kazanmak için Çukurova'ya gitmeye karar verir. Ve arkadaşlarını kararına uydurmayı başarır, zaten kendisi onlara ön ayak olan lider vasıflara sahip cesur biridir. Daha evvel şehir hayatı görmüş olan Yusuf, orada para biriktirip kazanabileceği konusunda oldukça umutludur. Şehir hayatını tamamen tanıyan emmisinden öğrendiği bilgiler sayesinde öğrendiklerini bilmişlik havasında arkadaşlarına da anlatır. Bu yönüyle karakter nasihatçi bir kimliğe bürünür. Her ne kadar onlara doğru yolu söyledi ise de kimse onu dinlemez. İş konusunda hırslıdır, öğrenir, çalışır, girişimcidir. Kendi çıkarları için gerekirse dalkavukluk bile yapar. Arkadaşlarına göre daha uyanık olduğu için de köyüne sağ salım döner.

Pehlivan Ali Uzun boylu, iri ve güçlü yapılı olan Ali, annesi, sözlüsü ve bastırılmış duyguları ile birlikte köyde işsiz bir hayat sürer. Arkadaşı Yusuf'un teklifi üzerine para kazanmak için Çukurova'ya gitmek ister. Hemşerilik duygusu ile hareket eden milliyetçi biridir. Henüz çok genç olan Ali, saf ve kolay kandırılabilir biridir. Fiziksel olarak kuvvetli fakat duygusal olarak zayıf olan Ali, kim ne derse kanıp kendini şehirde iyice kaybeder. Bir ara Köse Hasan'a ettiklerini düşünüp, pişmanlık yaşar. Ömer'in karısı Fatma'ya olan düşkünlüğü ile bir delilik edip kaçır sonra Ali gittiği yerde yine boş durmaz, kerhanelere gider, başka kadınlardan da etkilenir. Cinselliğe düşkündür. En büyük hayali annesine hediyeler götürmek olan, köye övgüyle gitmek olan Ali, anlamadığı bir patoz işinde çalışırken ölür.

Köse Hasan Para kazanmak uğruna köyden kalkıp Çukurova'ya gelen Köse Hasan, üç arkadaş arasındaki en saf en pasif kişidir. Şehirde çalışıp kazandığı para ile kızına saç tokası ve tarak almak isteyen Hasan'ın hasta olup işe gidememesi ile hayatın gerçek yüzü ile tanışması bir olur. Cahil biri olmasına rağmen çok duygusal ve kızına düşkün bir babadır. Arkadaşları tarafından bakılmayan bir ahırda ölüme terkedilen Hasan, ilaçsız ve tedavisiz günlerinde yine hiçbir şeyden isyan etmeyen olgun

bir kişilik sergiler. Hidayetin oğlu hastalık döneminde kendisine yardımcı olmaya, bakmaya çalışır. Arkadaşlarından helallik alarak öyle kendi gibi sessizce ölüverir.

Hidayet'in Oğlu Haklıdan yana olan yardımsever bir kişilik gösteren Hidayetin oğlu Pehlivan Ali'nin ve Köse Hasan'ın ölümlerinde hep onların yanlarında olmuş ve onlara her defasında iyilikte bulunmak istemiştir.

Kılıç Usta İflâhsızın Yusuf'un duvar ustası olması konusunda büyük yeri olan Kılıç Usta, işini hakkıyla yapan dürüst ve iyi niyetli bir adamdır. Asi ve onurludur, bir kızgınlıkla işi bile bırakır gider.

Fatma Ömer Zorlu'ya kaçarak gelen Fatma, cilveli bir kadın olmasıyla tüm erkeklerin ilgisini çeker. Kocasını evdeyken kocasıyla, evde yokken de Ali'yle birlikte olan Fatma, para düşkünü bir kadındır. Kendisini seven Ali ile kaçır, fakat gittikleri çiftlikte de boş durmaz, çiftlik kâtibi Bilal'i baştan çıkarır. Tifoya yakalanınca çiftlikten çapaya atılır. Orda da ırgatlarla birlikte olan Fatma iyice kötü yola düşmüş, kendine sahip olamayan bir kadın, cinsel obje haline dönüşür.

İflâhsızın Yusuf (Dışa dönük)

Karakter Yusuf, karısı ve üç çocuğu ile yoksulluk içinde yaşadığı köyden, kardeşi gibi sevdiği iki arkadaşı ile birlikte, para kazanmak için Çukurova'ya gitmeye karar verir. Ve arkadaşlarını kararına uydurmayı başarır, zaten kendisi onlara ön ayak olan lider vasıflara sahip cesur biridir. Daha evvel şehir hayatı görmüş olan Yusuf, orada para biriktirip kazanabileceği konusunda oldukça umutludur. Şehir hayatını tamamen tanıyan emmisinden öğrendiği bilgiler sayesinde öğrendiklerini bilmişlik havasında arkadaşlarına da anlatır. Bu yönüyle karakter nasihatçi bir kimliğe bürünür. Her ne kadar onlara doğru yolu söyledi ise de kimse onu dinlemez. İş konusunda hırslıdır, öğrenir, çalışır, girişimcidir. Kendi çıkarları için gerekirse dalkavukluk bile yapar. Arkadaşlarına göre daha uyanık olduğu için de köyüne sağ salım döner.

Aktiviteler Ailesini geçindirmenin ve para kazanmanın hayatında ilk önceliği olan Yusuf, herhangi uğraşı veya sanatı olmayan işsiz biridir. Bu nedenle gittiği yerde her işi öğrenmeye bakar. Zira Kılıç Usta'da duvar ustalığını en ince ayrıntısına kadar öğrenir. Bir arkadaşını hastalıktan bir arkadaşını kadın peşinde kaybeden Yusuf için sigarasını yakıp içmek en büyük keyiftir.

ÖRNEK ANILAR

Kaderci Her konuşmasının sonunu Allah'a bağlayan karakterin oldukça kaderci olan yapısı dinsel inanç yönünden güçlü olduğunu gösterir. Bu sayede kendini hiçbir zaman ümitsizliğe bağlamaz: “- Tutarız Allanın izniyle. Bizi yurdumuzdan, yuvamızdan eden Allah...”

Tutumlu Köyden çıktuktan sonra şehirde her şeyin parayla olduğunu çok iyi bilen Yusuf, arkadaşlarının kahveye gidip çay içme teklifine karşı gelir: “- Harçlığımız tükenir... Emmim derdi ki, gurbete düştünüz mü, isinizi sağlamlıyana kadar harçlığınıza kör düğüm atın derdi; Tevekkülün koyununu kurt yememiş!”

Cahil Bilmediği konular hakkında biliyormuş gibi yorumlar yapan Yusuf, fabrika sahibini vali diyerek arkadaşlarına açıklamada bulunur: “Üç arkadaş, top ağacın altında ayağa kalkmış, kasketlerini çıkarmışlardı. Otomobil içeri girip gözden kaybolduktan sonra, Yusuf: -Valiydi! dedi. Yusuf da bilmiyordu ne olduğunu, duymuştu.”

Lider Köyden iş bulmak için geldikleri Çukurova'da fabrikaya girmek için kapısına dahi yanaştırılmayan üç arkadaşın arasında kendini en belli eden Yusuf, cesaretiyle arkadaşlarına önderlik ederek yönlendirir: “- Emmim derdi ki, geminizi yürütmeğe bakın derdi. Adam köprüyü geçene kadar gavura bile dayı der. Tevekkülün koyunun kurt yememiş. Ben gene gidip yalvaracam bir iki su imansız kapıcıya! Neden dersiniz, ağamızı görüp, halimizi arz etmedik mi, elli beklesek fos. Öyle değil mi kardaşlar? İki birden “Doğru” dediler. Yusuf önden yürüdü. Ötekiler, ne olur ne olmaz gibilerden, geride kalmışlardı.”

Umutlu Ne köyünde ne de geldiği şehirde yaşadığı olumsuzluklara rağmen hep doğrulmayı bilen Yusuf, geleceğe hep ümitle bakar. Paralarının ve işinin olmayışına ne yapacaklarını sorgulayan arkadaşlarına da umut verici konuşur: “İflâhsızın Yusuf her zamanki gibi umutluydu: - Bir şeyler yapacağız her halde. Bugün değilse yarın, yarın değilse öbür gün...”

Bencil Kendi çıkarları için arkadaşlarını yeri geldi satabilecek olan karakterin pek çok görüntüsünün altında kendi faydasına olacak işler yatar. Yakın arkadaşı Köse Hasan hasta olup

yataklara düşünce onu geride bırakarak umursamaz, ölmesine dahi göz yumacak hale gelir: "Berî bak Ali, dedi. Hepimizin de bir ekmek derdi meselâ. Sen çalışacaksın, ben çalışacağım, o yatacak, olmaz. Biliyorum, ölüm Allânın emri, emri ya..."

Bilmiş Hemen her olaya söyleyecek bir sözü olan Yusuf, emminin dediklerini kulağına küpe edinmiş ve ondan öğrendiklerini sürekli söyleyerek diğer insanların arasında sivrilir: "- Bilmek lazım. Emmim derdi ki, siz siz olun şehirlinin fendine düşmeyin. Sizi vallaha yek ekmeğe muhtaç ederler derdi!"

Nasihatçi Beraberinde getirdiği arkadaşlarına şehir yaşamında dikkatli olmaları konusunda sürekli uyarılar yapar ve nasihatlerde bulunur: "-Ali, dedi, arkadaş. Etme, eyleme. Gurbete beraber düştük. Anca beraber, kanca beraber. Sen isi iyice azıttın. Bu avrat seni cin çarpar gibi çarptı. Avrat dediğin bir espaph şeytan. Emmim ne derdi unuttun mu? Şehir yerinde siz siz olun avrat kısmına kulak asmayın demez miydi? Avrat kısmına kulak astınız mı yandınız demez miydi? Yarın köye varacağız Allah'ın izniyle. Kara gün kararıp gitmez. Koynumuzda üçümüz, beşimiz bulunsun. Sen sözlüsün de Ali. Gözünün yağını yerim senin, vazgeç bu orospudan..."

Hırslı Hayatta kalma mücadelesinde ekmek parasını kazanmak istiyorsa mutlaka başarması gerektiğini bilen Yusuf, hiçbir zaman pes etmez ve öğrenmek için çok çalışır: "Ben de açtım gözümü. Usta oldum. Niye? Şöyle bir vurdum zihnime, Yusuf dedim, köyden şehire ne diye indin? İş güç sahibi olup, iyi kötü için beşin yoluna bakmak için. Köye varınca köylünü kendine güldürme. Ahdettim, duvar ustalığını belledim!"

Pişman Şehirde para kazansınlar diye ikna edip getirdiği arkadaşlarını bir bir kaybeden Yusuf, birlikteliklerinin bozulmasından, köye arkadaşlarının halini nasıl anlatacağından yana vicdani açıdan pişmandır: "-İkisini de şehire ben kandırıp getirdiydim... Ali'yi hele, anası bana emanet ettiydi. Ben olmasam töbe salmazdı!"

Pehlivan Ali (Mantıksız)

Karakter Uzun boylu, iri ve güçlü yapılı olan Ali, annesi, sözlüsü ve bastırılmış duyguları ile birlikte köyde işsiz bir hayat sürer. Arkadaşı Yusuf'un teklifi üzerine para kazanmak için Çukurova'ya gitmek ister. Hemşerilik duygusu ile hareket eden milliyetçi biridir. Henüz çok genç olan Ali, saf ve kolay kandırılabilir biridir. Fiziksel olarak kuvvetli fakat duygusal olarak zayıf olan Ali, kim ne derse kanıp kendini şehirde iyice kaybeder. Bir ara Köse Hasan'a ettiklerini düşünüp, pişmanlık yaşar. Ömer'in karısı Fatma'ya olan düşkünlüğü ile bir delilik edip kaçar sonra Ali gittiği yerde yine boş durmaz, kerhanelere gider, başka kadınlardan da etkilenir. Cinselliğe düşkündür. En büyük hayali annesine hediyeler götürmek olan, köye övgüyle gitmek olan Ali, anlamadığı bir patoz işinde çalışırken ölür.

Aktiviter Ali şehirde önce fabrikada çuval taşıma işinde sonra inşaatta daha sonra çiftlikte ve patoz kullanma gibi çeşitli işlerde bulunur. Hiçbir görevinde tam yetkinliğe erişemez. En zayıf noktası cinsellik olan Ali, kerhanelere gidip parasını harcamaktan geri kalmaz. Sürekli aç olan Pehlivan, bunu her fırsatta belli eder.

ÖRNEK ANILAR

Milliyetçi Köylülüğün, hemşeriliğin ayrı bir yeri olduğu görülen Pehlivan Ali'nin konuşmalarında iki lafından biri hemşeridir: "Pehlivan Ali ondan geri kalmadı: - Hemşerimiz gibi var mı?"

Cahil Şehir hayatını bilmeyen, daha evvel hiç fabrika müdürü de görmemiş olan Ali, kolay kandırılan saf biridir. Çoğu olayda da bilmediği şeylerde yanlış dahi bilse doğrusunu bilmediği için Yusuf'un dediklerine inanır: "Siyah hususi hızla geldi, yavaşladı, fabrika kapısından ağır ağır girerken, kapıcı yerlere kadar eğilerek ağasını selâmladı. Üç arkadaş, top ağacın altında ayağa kalkmış, kasketlerini çıkarmışlardı. Otomobil içeri girip gözden kaybolduktan sonra, Yusuf: -Valiydi! dedi. Pehlivan Ali aval aval baktı: -Vali ne ki?"

Güçlü Hem dış görünüş hem de manevi olarak güçlü olan Ali lakabı gibi pehlivan, iri biridir. Manevi olarak da sert ve güçlüdür, Hasan'ın yok oluşu kendisini yaralamaz. Fakat görünen gücü sayesinde fabrikada kendine iş bulur: "İrgatbaşı güçlü kuvvetli gördüğü Pehlivan Ali'yi kırma makinesine vermişti. Kuvvetli bir volanın sertçe çevirdiği kırma makinesi, pamuk kozalarının sert kabuklarını kırıyor, kırık kabukların tohumlu pamuktan temizlenmesi için de şiflemelerden geçmesi gerekiyordu."

Mutlu Pehlivan Ali, köyü geride bıraktığı için, başkalarını kıskandıracak anılara sahip olduğu ve şehirde kendine uygun kadınlar gördüğü için hayatından oldukça memnun ve mutludur: “Pehlivan Ali ilkin işini çok yadırgamıştı. Sarsıntı, toz, makine sakırtısı, vinilti, uğultu... Ama ne olursa olsun, memnundu. Şehri görmüş, köy yerinde başkalarına ballandırarak anlatacağı neler de neler öğrenmişti. Köy yeri, köylüler kafasından uğultuyla geçiyordu.”

Şehvetli Akli hep oynasta olan Pehlivan Ali, kadın konusunda kendini bir türlü zapt edemez. Yusuf’la olan muhabbetlerinde kadınların kalçalarından, dolgunluğundan konuşmak ister. Hatta kısmen evli olan Fatma’ya, kendisi de sözlü olmasına rağmen karşı konulamaz şeyler hisseder: “İçi içini yiyen Yusuf dayanamadı, Pehlivanı kıyıya çekti: - Ali, dedi, kardaş. Etme, eyleme. Gurbete beraber düştük. Anca beraber, kanca beraber. Sen isi iyice azıttın. Bu avrat seni cin çarpar gibi çarptı. Avrat dediğin bir espaph şeytan. Emmim ne derdi unuttun mu? Şehir yerinde siz siz olun avrat kısmına kulak asmayın demez miydi? Avrat kısmına kulak astınız mı yandınız demez miydi? Yarın köye varacağız Allah’ın izniyle. Kara gün kararıp gitmez. Koynumuzda üçümüz, beşimiz bulunsun. Sen sözlüsün de Ali. Gözünün yağını yerim senin, vazgeç bu orospu’dan...”

Sapık Fatma’ya karşı olan ilgisine daha fazla kayıtsız kalamayan Ali, parasını Fatma’ya harcamaya karar verir. Kadının her yerine ilgiyle bakan adamın tek derdi Fatma’dır. Bu nedenle de Fatma’yı da alıp bir çiftliğe kaçar: “Pehlivan Ali çarpan yüreğiyle gitti, lambayı kısıp geldi kadının yanına. Fatma, Fatma’yı yatan. Donu, beyaz donu vardı Fatma’nın. Atıldı üzerine. Kadın eliyle karnını korumak istedi. Ali abandı, koluna yatırdı.” Lakin Fatma sevdasından sonra da boş durmayan Ali, Fatma’dan sonra çiftlikte birlikte çalıştığı Aptal Kızı ve genelevde tanıştığı Selvi ile de cinselliğe devam eder.

Zayıf Ali dalkavukluk eden, çıkarı için oyunlar kuran biri olmadığı için duygusal, saf ve zayıf biridir. Herkese inanan Ali, kendini kullanırır duruma düşer: “Hattâ Ömer Zorlu üç, beş derken Ali’ye epeyce de borçlanmıştı. Yemeği birlikte yiyorlardı. Fatma şantiye kantininden Pehlivan Ali’nin hesabına yeyinti alıyor, yemeği pişiriyor, Ömer Zorlu da kazandığı parayla kumar oynuyordu.”

Pişman Hidayetinoğlu ile yaptıkları sohbette düşününce kendini acımasız bulan Pehlivan Ali, kendini sorgular ve Hasan’ı öylece ölüme terk ettiği için pişman olur: “Akli Köse Hasan’a kaymıştı. Onu hasta hasta bırakıp inşaata gittikleri günü hatırladı. Gerçekten de... Hasta hasta bırakıp gitmişlerdi fıkarayı. Gitmeseler, ya da alıp birlikte götürselerdi...”

Köse Hasan (İçe Dönük)

Karakter Para kazanmak uğruna köyden kalkıp Çukurova’ya gelen Köse Hasan, üç arkadaş arasındaki en saf en pasif kişidir. Şehirde çalışıp kazandığı para ile kızına saç tokası ve tarak almak isteyen Hasan’ın hasta olup işe gidememesi ile hayatın gerçek yüzü ile tanışması bir olur. Cahil biri olmasına rağmen çok duygusal ve kızına düşkün bir babadır. Arkadaşları tarafından bakılmayan bir ahırda ölüme terkedilen Hasan, ilaçsız ve tedavisiz günlerinde yine hiçbir şeyden isyan etmeyen olgun bir kişilik sergiler. Hidayetin oğlu hastalık döneminde kendisine yardımcı olmaya, bakmaya çalışır. Arkadaşlarından helallik alarak öyle kendi gibi sessizce ölüverir.

Aktiviteler Köse Hasan tıpkı diğer arkadaşları gibi sigara içer. Boş ve işsizdir. Çalıştığı dönemde fabrika ırgatbaşı onu sulu ve soğuk birime aldığı için geri dönüşü olmayan bir hastalığa yakalanır ve tedavisizlikten dolayı ölür.

ÖRNEK ANILAR

Çekingen Arkadaşı Yusuf’a uyup geldiği Çukurova’da ne edeceğini bilemez bir halde bakınan Köse Hasan, karşılaştığı olaylar karşısında hem çekingen hem de korkak bir tavır sergiler. Yusuf’un her dediğine onay veren Hasan, geri planda kalmayı tercih eder: “- İki birden “Doğru” dediler. Yusuf önden yürüdü. Ötekiler, ne olur ne olmaz gibilerden, geride kalmışlardı.”

Cahil Köse Hasan okuma yazma bilmediği için her konudan geride kalan cahil biridir. Fabrikada kendisine soyadını soran sorumluya ne diyeceğini dahi bilemez:

“-Ha Soy adın ne?

-Ne yutkunup duruyorsun, soy adın yok mu?

-Yok.

-Niye?

-Biz köylüyüz, köy yerinde adet olmadığından...

-Olmadığından ha? Ayı, kanun nedir bilir misin sen?

Köse Hasan bön bön bakıyordu.”

Cimri Çukurova'ya gelip bir iki günlük ağır çalışmanın ardından soğuktan hemen üşüten hasta olan Köse Hasan, feci bir halde yataklara düşer. Kendisine gripin vermek isteyen adama da kafasında para hesabı yaparak kendi kendine iyileşebileceğini söyler: " - Üstüne bir de Gripin yuttun mu, söker atar! Köse Hasan'ın birkaç kurusu vardı var olmaya ama masrafa girecekti, değer miydi? Yurdunu yuvasını bırakıp yazının Çukurova'sına üçün beşin yoluna bakmak için gelmişlerdi. Onu da çaya ver, Gripin mırıpine ver... -Sağ ol, dedi. Geçer herhal..."

Pişman Hasta olduktan sonra Yusuf'un ve Ali'nin kendisini yok saymasını adeta kendisine yabancı gibi davranmalarına anlam veremeyen Köse Hasan, çok üzülür ve yerini yurdunu bırakıp onlarla geldiğine pişman olur: "Köse Hasan aç değildi ama arkadaşlarının hiç olmazsa buyur etmelerini bekliyordu. Etmediler. İçlendi. Böğründeki sancıyı daha kuvvetle duymağa başladı. Anca beraber kanca beraberdi sözde. Hani? Neredeydi? Demek düşmeye görmeliydi insan... Ne deyip de ardlarına takılmıştı sanki?"

Duygusal Ölmeden evvel kazandığı para ile kızının ondan istediği toka ve tarağı alır. Her ne kadar arkadaşları kendisine gereken özeni göstermese de onlara kızmayan Hasan, duygusallığı ile yaşadıklarını kaderine bağlar ve arkadaşlarından helallik isteyerek son arzusunu kızına hediyelerinin ulaşmasıdır: "Varın sağlıklı gidin arkadaşlar," dedi. "Birlikte tuz, ekmek yedik. Ola ki bana hakkınız geçti. Artık eksik helal edin. Benim iflahım kesik, biliyorum. Buralarda kalır malırsam, siz de köye sağlıklı varırsanız, Emine'nin kara gözlerinden bi güzel öpün..."